

Koomikko Krissen blondi-representaatio sukupuoleen ja ikään naamioitumisena

Mia Malmberg

Käsitys stereotyyppisestä tyhmästä blondista on elänyt sitkeästi jo useiden vuosikymmenten ajan. *Krisse*-televisiosarjan juontajan Krissen representaatio on eräs versio blondistereotyypistä. Artikkelissa tarkastellaan feministisen televisiotutkimuksen viitekehyksestä käsin sitä, miten Krisse naamioituu ohjelmassaan sukupuoleen ja ikään. Bimbouteen ja naiiviuteen naamioituminen sekoittuvat jatkuvasti Krissen blondirepresentaatiossa, niin ohjelman visuaalisessa esitystavassa kuin Krissen puheessa ja sanattomassa viestinnässäkkin. *Krisse* jatkaa suomalaista puolifiktiivisen talk show'n perinnettä tuomalla siihen bimbom blondin näkökulmaa. Sekoittaessaan lapsen ja aikuisen puhetapoja, esiintyessään leikkisän itseironiseen tyyliin ja asettaessaan miehet katseensa kohteeksi Krisse näyttättyy totunnaisia valta-asemia horjuttavana visuaalisena subjektina. Parodioidessaan blondistereotypiaa Krisse itse tuottaa representaatiota blondiudesta.

”Mulla on aina miesvieraita, kun miehet on niin ihania!” juttelee vaaleatukkainen nuori nainen televisiokameraan katsoen. Näillä sanoilla Krisse johdattelee sisälle studioon 16.10.2003 esitetyn jakson vieraan, uimari **Jani Sievisen**. Samalla hän kutsuu katsojat mukaan naiivin bimbom blondin maailmaansa, jossa miehet ovat hyvännäköisiä ihastuksen kohteita, barbeilla leikkiminen hauskaa ja meikit, ystäväkirjat sekä häistä puhuminen yksinkertaisesti vain ihania juttuja.

Krisse-televisiosarja rakentuu stand up-koomikko **Krisse Salmisen** luoman yksinkertaisen, lapsenomaisen *Krisse*-hahmon ympärille.¹

Hahmolle on ominaista suorapuheisuus ja itsekeskeisyys: hän laukoo kursailematta mielipiteitään vierailleen, mutta kääntää lopulta kuitenkin puheen takaisin itseensä. Krissen haastateltavat ovat Suomessa tunnettuja julkisuuden henkilöitä, esimerkiksi laulajia ja näyttelijöitä. Vieraat saavat varautua niin Krissen omalaatuisiin kysymyksiin, naljailuun kuin komenteluunkin.

Sarjan rakenne toistuu suunnilleen samanlaisena jaksosta toiseen: ohjelma koostuu Krissen avausmonologista, vieraiden kanssa keskustelusta, inserteistä, ystäväkirjaosiesta ja loppuleikistä. Joka jaksolla on jokin löyhä teema, kuten runous tai urheilu. Ohjelmassa

käyty keskustelu on luonteeltaan melko kevyttä ja humoristista. Viihdettä ja keskustelua yhdistelevän *Krissen* voi paikantaa talk show'n lajityyppiin.

Blondihahmo oli olemassa jo ennen *Krisse*-televisiosarjaa: Krisse Salminen aloitti stand up -komiikan esittämisen syksyllä 2001 (Mustranta 2003). Suomalaisen television katsojat saivat tutustua Krissen hahmoon *Hyppönen Enbuske Experience* -viihdesarjassa.² Ohjelmaan Krissen keksi reportteriksi toinen ohjelman juontajista, **Henkka Hyppönen**, nähtyään Krissen esiintymässä stand up -illassa (De Camp 2005, 10). Krisse oli mukana *Hyppönen Enbuske Experience*ssä seurapiirittoimittajana ja reportterina noin vuoden ajan syksystä 2002 vuoden 2003 loppuun.³ *Krisseä* on esitetty televisiokanava Nelosella vuosina 2003–2004. Ohjelma jatkui Nelosella keväällä 2006 nimellä *Krisse Show*.

Salminen on saanut blondiroolistaan useaan otteeseen tunnustusta: hänet on palkittu muun muassa vuoden 2002 stand up -koomikkotulokkaana ja vuonna 2003 parhaan esiintyjän Venla-palkinnolla sekä kolme kertaa Telvis-palkinnolla vuosien 2003, 2004 ja 2005 television parhaana naisesiintyjänä. Vuonna 2006 Krisse kutsuttiin Presidentinlinnaan itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Lisäksi *Krisse* on katsojaluvuillaan pysytellyt melko tiiviisti Nelosen kymmenen katsotuimman ohjelman joukossa (Finnpanel 2004).

Tässä artikkelissa⁴ tarkastelen feministisen televisiotutkimuksen⁵ viitekehyksestä sitä, miten erilaiset ikämääritelmät, naiivius ja bimbous, kietoutuvat yhteen Krissen blondihahmossa. Lähtökohtanani on ajatus *Krisse*-hahmon naamioitumisesta niin sukupuolen kuin iänkin tasolla. Käsittelem niitä representaatiokeinoja, joiden avulla Krissen lapsenomaisuutta ja bimboutta tuotetaan ohjelmassa. Pohdin lopuksi myös sitä, miten *Krisse*-hahmo hyödyntää blondistereotyyppia suhteessa ikään pönkittäen ja purkaen vakiin-

tuneita valtasuhteita. Keskityn siten juontajan naamioitumisen tarkasteluun.

Feministisen teorian lähtökohtana on sosiaalisen sukupuolen (gender) ja vallan välisen suhteen tarkastelu. Sosiaalista sukupuolta lähestytään mekanismina, joka rakentaa materiaalisia ja symbolisia maailmoja sekä käsityksiämme niistä. Lisäksi huomiota kiinnitetään muihin, sukupuolen kanssa risteäviin diskursseihin, kuten etnisyyteen, seksuaalisuuteen ja luokkaan. (Van Zoonen 1994, 3–4.) Näitä kategorioita ei pidetä itsestään selvinä, vaan niitä tarkastellaan sosiaalisesti konstruoituina (esim. Brunsdon ym. 1997, 9). Myös artikkelini taustalla vaikuttaa ajatus sukupuolen yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti rakentuneesta luonteesta.

Tarkasteleman aineisto koostuu kahdeksasta *Krisse*-sarjan kuvanauhoitetusta jaksosta,⁶ joita analysoin ohjelman audiovisuaalisen representaation⁷ ja huumorin lähiluvun menetelmin. Audiovisuaalisen representaation tarkastelun tarkoituksena on saavuttaa perinpohjainen ymmärrys televisiotekstin rakentumisesta ja sen teknisten ja symbolisten elementtien käyttämisestä merkitysten rakentajina (ks. Hansen & Cottle & Negrine & Newbold 1998, 132–133, 139–141, 159). Analysoin muun muassa juontajan vaateetusta, studion lavastusta ja kuvakokoja sekä ohjelmien tunnuskuviin symboliikkaa. *Krisse*-sarjan huumoria puolestaan lähestyn huumorin, sukupuolen ja vallan suhdetta hahmottavien teorioiden ja käsitteiden – kuten naamioitumisen – valossa.

Blondistereotyyppia

Krisse-sarjassa on keskeisellä sijalla ohjelman hyödyntämä myytti tyhmästä blondinaisesta. Stereotyyppittäminen on eräs representaatiokäytäntö (Hall 1999, 139). Stereotyyppioita käytetään muun muassa luokittelemaan

ihmisiä kategorioihin, koska erilaiset mallit ja yleistyksen auttavat meitä jäsentämään maailmaa. Yleensä stereotyyppien ajatellaan kuitenkin liittävän esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen ryhmään negatiivisia, arvottavia merkityksiä. Ongelmat liittyvät siihen, kuka määrittelee stereotyyppioita ja mitä tarkoituksiperiä varten. (Dyer 2002, 45–46.) Stereotyyppien määrittelyyn liittyy vallankäyttöä: stereotypisointi määrittää yleensä kohteensa ryhmän ulkopuoliseksi, hyljeksittäviksi ”toiseksi”. Stereotypiat toimivatkin merkittävinä hegemonian⁸ vahvistamisen välineinä. (Hall 1999, 192–193; Dyer 2002, 50–51.)

Blondi-ilmiö juontaa juurensa 1950-luvun Yhdysvaltoihin, erityisesti Hollywoodiin. Blondiutta tarkastellut **Teresa Podlesney** toteaa vaaleaverikön olevan 1950-luvun tuote, sitä varten tuotettu – juuri 1950-lukuhän sai todistaa vaaleaveristen naisnäyttelijöiden, kuten **Marilyn Monroen**, **Kim Novakin** ja **Jayne Mansfieldin**, marssin valkokankaalle. Podlesney kirjoittaa platinablondiuteen liittyvästä keinotekoisuudesta ja liioitellusta naisellisuudesta – ristiriitaisesti mediahuomion keskipisteessä olevat blondit ovat edelleen valkoisia naisia, jotka valitsevat keinovaaleuden. (Podlesney 1995, 47, 56.)

Richard Dyer kirjoittaa blondistereotyyppistä Marilyn Monroen viitaten, että tyhmän blondin tietämättömyys maailmasta on aivotonta, maailman rationaalisuus ei kosketa häntä. Bimbo blondi on samanaikaisesti sekä seksuaalisesti viaton, seksistä tietämätön että häkellyttävän seksuaalinen hahmo. (Dyer 2002, 137.) Dyerin mukaan tummuuden liittäminen maskuliiniseen seksuaaliviettiin ja vaaleuden kytkentä naisen haluttavuuteen juontavat juurensa kristinuskon symboliikasta peräisin olevista vastakohtapareista, jotka yhdistävät hyveen valoon ja puhtauteen, synnin pimeyteen ja seksuaalisuuteen. Tällä tavoin vaalea nainen representoi 1950-luvulla kaikkein haluttavinta, mutta myös kaikkein

naisellisinta tai siveintä naista. (Dyer 2002, 144–147.)

Sekä Dyer että Podlesney käsittelevät artikkeleissaan erityisesti blondi-ilmiön syntykautta. Asetelma ei ole kuitenkaan ratkaisevasti muuttunut vuosien varrella – blondimyytin voi mieltää malliesimerkiksi stereotyyppistä, joka on pitänyt pintansa jo vuosikymmenien ajan. **Katariina Kyrölä** (2002, 9) huomauttaa, että blondius viittaa paitsi hiusten väriin myös ylipäättään valkoisuuteen, feminiinisyteen ja seksikkyyteen. Blondiuden liikekieltä tarkastellut **Paula Tuovinen** (2006, 252) korostaa, että myös blondien liikkuminen rakentaa heidän seksuaalista vetovoimaansa. **Harri Kalha** (2002, 152) on koonnut yhteen erilaisia vaaleuteen liittyviä merkityksiä (ks. myös Podlesney 1995, 41–65; Dyer 1997, 70–72, 122–142):

- Vaaleus = lapsenomaisuus, puhtauteen, viattomuus
- Vaaleus = sädekehä, pyhyys, yleisyys
- Vaaleus = kanonisoitu kauneus, puhtauteen, rodullinen ylemmyys
- Vaaleus = keinotekoisuus, epätodellisuus, simulointi, liioittelu, naamioleikki
- Vaaleus = bimbaus (ns. tyhmä blondi)

Blondimyytti on esimerkki kielteisesti arvotuneesta stereotyyppistä. Blondivitseissä toistuvat kontrolloimattoman seksuaalisuuden ja tyhmän naisen teemat ja näiden vitsien negatiiviset stereotypiat määrittävätkin naisen ominaisuuksia miehen näkökulmasta (Lipponen 1996, 226, 229). Myös blondistereotyyppin kannalta on keskeinen kysymys, kuka määrittelee kenet ja minkälaiseksi. Jos valtaväestön edustaja esittää stereotyyppioita vähemmistöryhmästä, esimerkiksi blondivitseissä mies naisesta, vaarana on vakiintuneiden ennakkoluulojen vahvistaminen. Kun vähemmistön edustajat hyödyntävät itse stereotyyppisiä, niihin syntyy helpommin ironista etäisyyttä ja niiden keinotekoisuus ja naurettavuus tulevat näkyviksi. (Herkman 2000, 382.)

Naamioituminen sukupuoleen ja ikään

Naisellisuuteen naamioitumisen käsitteen loi psykoanalyttikko **Joan Riviere** 1920-luvun lopulla. Riviere kuvasi maskeraadin käsitteellä miesvaltaisella alalla työskentelevien naispotilaidensa käyttäytymishäiriöitä: ylifeminiinistä käyttäytymistä ja flirttailua, joka seurasi esimerkiksi esiintymistä julkisissa puhetilaisuuksissa. (Riviere 2001, 30–31; ks. myös Nikunen 1997, 216.)

Mary Ann Doane on soveltanut teoriasaan ajatusta naisellisuuteen naamioitumisesta, maskeraadista, audiovisuaalisen kulttuurin tarkasteluun. Doane käsittelee naamioitumista liittyen läheisyyteen ja etäisyyteen suhteessa kuvaan (Doane 1982, 77). Hän kiinnittää huomiota siihen, että nainen on kulttuurissamme saanut ikoniluonteen: naisen on vaikeaa saada etäisyyttä kuvaan, koska nainen on liitetty yhteen oman kuvansa kanssa (mt., 75–76, 80). Toisin sanoen naisen on kuvaa katsoessaan pakko samastua kuvan naiseen ja asettua samalla itsekin katseen kohteeksi (Nikunen 1996, 59). Doane esittää, että asetelmaa voidaan purkaa naamioitumisen kautta. Ylifeminisoinnin tarkoituksena on tuottaa naisen ja kuvan väliltä puuttuva etäisyys ja siten vieraannuttaa nainen kuvasta. Naamioituminen ottaa käyttöönsä jonkin tutun stereotypian ja tuottaa siitä liioittelun avulla uuden version. (Doane 1982, 81–82; Nikunen 1997, 217–220.) Naisellisuuden parodiointi tuottaa katseen kohteesta subjektin ja purkaa näin naisen ”luonnollisen” aseman katseen kohteena (Nikunen 1996, 61). Parodian voi määritellä imitaation muodoksi, jonka luonteenomaisia piirteitä ovat ironinen nurinkääntö ja uuteen kontekstiin sijoittaminen (Hutcheon 1985, 6, 25, 31–32). Ylifeminisointi tuo esiin sukupuolen rakennetun luonteen ja paljastaa sen keinotekoisuuden (Nikunen 1997, 216). Liioittelemalla femi-

niinisydestä tuleekin tavallaan naamio, jonka voi pukea ja riisua (Doane 1982, 81).

Naamioituminen on representaatiokeino, jota voi sukupuolen lisäksi käyttää muidenkin ominaisuuksien, kuten iän, esittämiseen. **Irma Kaarina Halonen** (2002) kiinnittää huomiota ikään naamioitumiseen valtarakenteita vahvistavana representaatiokäytäntönä. Mediakuvasot torjuvat erityisesti vanhenevan naisen ruumiillisuutta, jolloin ikääntymisen merkit pitää kätkeä nuoruuteen naamioitumalla – ”tyttöruumis” on hoikka, notkea ja vanhenemiselle immuuni. Esimerkkejä hoikista ja nuorekkaasti pukeutuvista ikääntyneistä ”tyttönaisista” ovat Halosen mukaan **Tina Turner**, **Cher** ja **Aira Samulin**, toisaalta myös *Todella upeeta* -televisiosarjan¹⁰ 1960-luvun tyyliin asuihin sonnustautuvat ja sen ajan nuorisokulttuurin ihanteiden mukaan elävät hahmot Patsy ja Edina. (Halonen 2002, 7–8; vrt. Nikunen 1996.)

Puolifiktiivisen talk show’n perinne

Talk show’n keskeisiä ominaisuuksia ovat nimensä mukaisesti henkilöiden välinen vuorovaikutus, keskustelu, ja show, välitetty spekaakkeli. Talk show -genre pitää sisällään niin useita ja erityyppisiä alalajeja, että on epäselvää, missä määrin sitä voi pitää yhtenäisenä kategoriana. (Munson 1993, 6–7, 15.) Eri-laisille talk show -ohjelmille yhteisiä piirteitä ovat televisiostudio, juontaja, vieraiden haastattelu sekä yleisö, jolle keskustelu osoitetaan (Bruun 2000, 244–245; Nuolijärvi & Tiittula 2000, 17, 88). Talk show -ohjelmiksi luetaan muun muassa uutis-, ajankohtais- ja julkkiskeskusteluohjelmat sekä tunnustukselliset talk show’t (Munson 1993, 7; Shattuc 2001, 84). Näiden joukkoon voisi lisätä puolifiktiivisen talk show’n tradition, jonka katsotaan alkaneen *Dame Ednasta*¹¹ (Hietala 1996, 50–51;

ks. myös Tolson 1991). Suomessa perinnettä ovat jatkaneet *Hyvät herrat*¹² sekä *Vesku Show'n*¹³. Tyne (Hietala 1996, 50–51; Annala 2006, 128, 169–171).

Uudemiksi puolifiktiivisen talk show'n edustajiksi voinee lukea esimerkiksi *Ali G Show'n*¹⁴ ja *Noriko Show'n*¹⁵. Dame Edna, Ali G ja Noriko ovat fiktiivisiä henkilöitä realistiseksi koodatussa keskusteluohjelman genressä, ja ohjelmatyypin transgressiivisuus perustuu fiktiivisen haastattelijan ja ”todellisen” vieraan yhteismitattomuuteen (vrt. Hietala 1996, 51). Katson *Krissen* edustavan kyseistä ohjelmatyypistä: sarja sekoittaa faktaa ja fiktiota keskenään, sillä *Krissen* vieraat ovat todellisia henkilöitä – vaikkakin he ovat julkisuuden henkilöitä julkisessa roolissaan – ja juontaja taas esiintyy blondihahmossa. *Krisse* ei kuitenkaan ole Ali G:n ja Dame Ednan kaltainen täysin fiktiivinen hahmo. Stand up -koomikot kärjistävät usein roolihahmoissaan persoonallisuutensa joitakin puolia, mutta kuitenkin siten, että koomikon lavaminä ja yksityispersoonana ovat eri asioita (Toikka & Vento 2000, 17, 20, 48, 69). *Krisse* Salminen on itse todennut liioittelevansa persoonsa hahmossaan ja haluavansa pitää rajan oman itsensä ja blondihahmonsä välillä häilyvänä (ks. esim. Mustranta 2003).

Sukupuolen visuaalinen representaatio *Krissen* naiiviuden ja bimbouden rakentajana

Krisse-sarjan audiovisuaalisessa esitystavassa on monia elementtejä, jotka ovat apuna *Krissen* blondihahmon tuottamisessa. Muun muassa studion esineet, *Krissen* vaatteet ja ehustus, vaaleanpunaisen värin runsas käyttö ja ohjelmien tunnuskuvien symboliikka toimivat keinoina rakentaa *Krissen* blondirepresentaa-

tion naiiveja ja bimbomaisia piirteitä.

Ohjelman alussa sekä lähteyksen eri osien – kuten vieraan haastattelun ja inserttien – välillä nähdään tunnuskuvia, joissa *Krisse* esiintyy hempeän vaaleansinistä tai vaaleanpunaista taustaa vasten erilaisissa rooleissa, uimarina, morsiamena pitkässä valkoisessa hääpuvussaan sekä hihattomaan paitaan, mikrosortseihin ja pohjepituisiin saappaisiin sonnustautuneena bimbona blondina. Tunnuskuvissa *Krisse* keikistelee samppanjaa juoden, vilkuttaa ja antaa lentosuukkoja kameraan katsoen, istuu pallotuolissa uimaräpylöihin verhottuja jalkojaan heilutellen. Kuviiin on myös lisätty graafisesti sydämiä, kukkasia, perhosia, sähköttä tai värikkäitä välkkyviä valoja. Kuvamaailma on keinotekoinen ja liioiteltu. Televisio-ohjelman tunnusosio luo symbolisia merkityksiä ja pyrkii esittämään kuva-, ääni- ja musiikkivalinnoilla pelkistetyksi ohjelman identiteetin (Corner 1999, 32). *Krissen* tunnuskuvien voikin nähdä osaltaan vahvistavan *Krisse*-hahmon liioiteltua blondirepresentaatiota. *Krissen* asuvalinnat tukevat mielikuvaa hänestä pelkistetyissä ja kärjistetyissä rooleissa esiintyvänä hahmona. Asut kiinnittävät huomion myös *Krisse*-hahmon kiinnostuksenkohteisiin, kuten häihin, vaatteisiin ja meikkeihin. *Krissen* tunnuksen hempeine väreineen ja graafisine koristeineen voi nähdä rakentavan vahvasti vaikutelmaa *Krissen* pikkutyttömäisestä, jopa sadunkaltaisesta maailmasta. *Krissen* keimailevat poseeraukset puolestaan tuottavat mielikuvaa hahmon bimbomaisuudesta.

Krisse-sarjan lavasteille on ominaista värikkyyys, yksityiskohtien runsaus ja lapsenomaisuus, mikä tuo siihen tiettyä kitsch-henkisyyttä. Studiassa on sohva ja sen vieressä pieni pöytä, muuten lavasteet ovat pääasiassa koristeita, kuten lasimaljakoita, sydämenmuotoisia tyynejä, pehmolelujä, barbi- ja bratz-nukkeja. Kärjistäen voisi sanoa, että studio on täynnä kaikkea sievää, värikästä ja

pörröistä. Värimaailma on lämmin ja karamellimainen. Vaikutelma on naiivi: monestihan ajatellaan, että juuri pienet tytöt pitävät esimerkiksi pehmoleluista ja iloisenvärisistä koriste-esineistä. Studion esineistä barbeja sekä pehmoleluja käytetään myös jaksojen lopussa nähtävissä leikeissä, ja kyseiset leikkikalut vahvistavatkin erityisesti kuvaa Krissen blondihahmon lapsenomaisuudesta. Nikusen (1996, 79, 94) mukaan epäaidon näköiset lavasteet ja trikkikuvat voivat osoittaa katsojalle, että televisio-ohjelmassa on kyse naamioitumisesta sekä faktan ja fiktion rajan sekoittamisesta. Nikusen ajatus tuntuu kuvaavan *Krisseä*: sarjan lavasteet ovat keino-tekaisuudessaan liioiteltuja – ne tuovat mieleen lähinnä sarjakuvahahmon, eivät oikean ihmisen kotia.

Krissen ulkoasu ei tulkintani mukaan uusinna perinteistä stereotypiaa blondista seksikkäänä naisena. Krissen ohjelmassaan käyttämät asut eivät ole paljastavia. Sen sijaan Krissen pukeutumisessa on paljon pikkutyttömäisiä piirteitä, kuten kirkkaanväristen vaatteiden ja muovikorujen runsas käyttö. Toisinaan Krisse nähdään myös värikkäissä hameissa, polvisukissa, hiukset saparoilla ja leikkikruunu päässä. Krisse on korostetun mieltynyt vaaleanpunaiseen, mikä näkyy niin hänen vaatteissaan, asusteissaan, meikeissään kuin studion sisustuksessakin – jopa Krissen barbien vaatetuksessa.

Krissen ja barbinukkien väliltä voidaan löytää yhtäläisyyksiä. Kaikki barbissa on naisellista ulkonäöstä vaaleanpunaisen värin suosimiseen. Barbin maailma on pinkkiydessään ja pitsisyydessään niin liioitteleva, että se astuu ”hyvälle maulle” asetettavien rajojen yli (Paasonen 1999, 48). Nämä huomiot tuntuvat kuvaavan myös *Krisseä*. Naiseuden stereotypioita voidaan liioitella korostamalla esimerkiksi hahmojen ulkonäköä ja ulkoista muuttumattomuutta (Nikunen 1996, 66–68, 79; ks. myös Pedersen 1993, 87).

Ajatus kuvaa osuvasti *Krisseä*: hahmon asu ei ole samanlainen jaksosta toiseen, mutta sen keinotekoinen ja liioiteltu tyyli toistuu sarjan eri jaksoissa. Vaikuttaakin siltä, että blondiuteen naamioituminen alkaa Krissen ulkoasusta, joka herättää osaltaan mielikuvan rakennetusta hahmosta.

Krissen lapsenomainen puhe

Krissen hahmo ei ole stereotyyppinen seksikäs blondi, vaan pikemminkin pikkutyttö, lapsinainen. Sarjassa on paljon elementtejä, jotka tukevat ajatusta Krissen lapsenomaisuudesta. Krisse on prinsessamainen hahmo, jonka kiinnostuksenkohteisiin lukeutuvat muun muassa missikisat ja häät. Hän leikkii vieraidensa kanssa barbeilla ja pehmoleluilla, täyttää heidän kanssaan ystäväkirjaa ja puhuu usein ihastuksistaan. Tässä mielessä ei olekaan yllättävää, että tietyt Krissen lapsenomaisista lausahduksista toistuvat nimenomaan ohjelman ystäväkirja- ja leikkiepisodeissa.

Ystäväkirjaosio alkaa usein Krissen huudahduksella, kuten jaksossa 34: ”Arvaa mitä? Tittididii! – Nyt on mun ystäväkirja.” Kun vieras on vastannut kysymyksiin, Krisse arvioi vastauksia humoristiseen sävyyn kuin pikkulapsi, kuten jaksossa 5 **Tommy Tabermanille**: ”Hyvä. Tosi hyvä. Ihan kivasti sä osait joihinkin vastata.” Leikissä Krisse puhuu lapsenomaaisesti. Esimerkiksi jaksossa 8 **Suvi Miinalan** häitä leikittäessä Krisse kertoo, että luvassa on morsiamenryöstö: ”Haa! (Krisse huutaa.) Me ryöstämme hänet, me ryöstämme hänet! Se jää sinne, se itkis.” Sitten hän jatkaa: ”Mut sä oisit ihan fiiliksis kyllä.” Miinala ja yleisö nauravat. Krisse tokaisee myös: ”Joo kato nyt tää kaaso menis lohduttaan sitä Jukkaa.” Humoristista on lapsenomaisen puhetyylin ja leikin kontekstissa absurdin seksuaalisen vihjailun yhdistäminen. Kohtauksessa risteävät mielenkiintoisesti lapsen ja aikuisen puhe-

tavat. Sama toistuu jaksossa 42, jossa Krisse kysyy **Marja-Liisa Kirvesniemeltä**, alkaisivatko he leikkiä pikkujouluja: ”Et nää ois niinku firman pikkujouluissa.” Leikin aikana Krisse juttelee pääasiassa pikkujouluihin liittyvistä puheenaiheista, kuten työpaikkaromansseista ja liiasta alkoholin käytöstä. Krisse-hahmo ei siten ole pelkästään lapsenomainen, vaan hän muun muassa puhuu miehistä ja harrastaa seksuaalisia vihjailuja. Ohjelman päätteeksi Krisse kuitenkin yleensä vilkuttaa kameralle sanoen esimerkiksi: ”Heippa me jäädään tänne leikkimään”, mikä puolestaan korostaa hahmon pikkutyttömäistä puolta.

Krisse kärträä kiitosta vierailtaan tavalla, jonka voisi yhdistää lapsiin. Esimerkiksi jakson 31 alkumonologin hän juontaa trampoliinin päällä pomppien. Sen jälkeen hän kysyy vieraaltaan **Kirsti Paakkaselta**: ”Näikäs miten mä hypin?” Hahmo on myös jokseenkin kärsimätön: jaksossa 28 hän itse ehdottaa, että **Antti Tuisku** voisi ohjelmassa koristella fanikyntin idolilleen **Madonnalle**. Kun askartelussa kestää Krissen mielestä liian kauan, hän näpäyttää Tuiskulle: ”Mä en jaksais koko päivää odottaa.” Huomionarvoista on myös se, että Krisse laulaa yli puolessa tutkimusaineiston jaksoista. Esimerkiksi jakson 42 aluksi Krisse laulelee sarjan tunnusmusiikkia. Laulamisen luo vaikutelmaa huolettomasta ja iloisesta luonnonlapsesta, joka ei arkaile esitellä ääntään kulttuurissa, jossa julkista laulamista pidetään usein nolostuttavana.

Halosen (2002) esittämällä ajatuksella nuoruuteen naamioitumisesta on yhteys Krisse-hahmoon. Krisse tekeytyy sarjassaan ajatusmaailmaltaan ala- tai yläasteikäiseksi työtöksi, puhuu teini-ikäisen tavoin, pukeutuu nuorekkaasti ja on myös ulkoiselta olemukseltaan pieni ja siro. Krisse-hahmon pikkutyttömäisyys ilmenee myös siinä, että hän esittää ikäistään nuorempaa. (Krisse Salminen on tutkimusjaksoni aikana iältään 31-vuotias.) Krisse myös puhuu itsestään selvästi ikäistään

nuorempana. Seuraava esimerkki on jaksosta 31, jossa Krisse ja Kirsti Paakkanen keskustelevat sauvakävelystä. Krisse selittää, miksi hänellä ei ole kävelysauvoja: ”Mullei vielä kun mä oon vasta jotain seitsemäntoista ni mä en kehtaa vielä harrastaa sitä mut ehkä myöhemmin.” Naamioitumisen ajatusta soveltaen Krissen roolin voisikin mieltää nuoruuteen, jopa lapsuuteen naamioitumiseksi, koska hahmo on ihastunut barbileikkeihin ja prinsessa-asuihin. Krissen hahmo tuokin mieleen **Wencke Mühleisenin** (1998, 255, 268) kuvauksen *Direkte Lykke!* -televisiosarjan¹⁶ naisjuontajasta **Anne Kath Hærlandista**. Mühleisenin mukaan naisjuontajan naiivius on vulgaarin version tekemistä aikuisesta feminiinisyydestä. Naisjuontaja naamioituu feminiinisyyteen leikkisästi, tavalla, joka on samaan aikaan vapauttava ja hämmentävä (mt.). Myös Krissen esiintymisessä etenkin edellä mainittu piirre yhdistellä lapsen ja aikuisen puhetapoja herättää samalla tavalla ristiriitaisia ajatuksia. Sen voi myös katsoa laajentavan blondistereotypiaa näyttämällä sen lapsinaisen näkökulmasta.

Krissen bimbomainen puhe

Vähänpö romanttista olla hei oikeissa latotansseissa. Vitsi kun mul ois joku puukko ni mä voisin vuolla tähän et Krisse sydän kaikki kundit.

Krissen bimbous ilmenee nimenomaisesti hänen puheessaan. Esimerkkinä tästä on kohta, jossa Krisse kysyy Antti Tuiskulta, miten tämän ylioppilaskirjoitukset menivät. Krisse tiedustelee myös: ”Olikssul hyvät luntit?” ja ”Millasii on niinku lunttauskeinot tuolla Lappissa?” Tuisku kertoo, että banaaninkuoreen kirjoittaminen on eräs lunttauskeino. Krisse kysyy Tuiskulta: ”Kirjotitsä banaaninkuoriin? – Niinku kummalle puolelle?” Tuisku vastaa: ”Sinne päällipuolelle” ja Krisse jatkaa: ”Et

niit ei tutkita niit. Ai nii oon mäki kirjoitanu joskus siihen niinku mul oli leipä niin siihen juustoon. Mut sit mä söin sen leivän vahingossa ennen ku ne jako ees ne kokeet ne meni ihan pilalle.” Tuisku kysyy, pääsikö Krisse kokeesta läpi. Krisse vastaa: ”Pääsin. – Ihan helposti kato. Mä keksin ihan toisenki lunttaskeininon sillon.” Sitten Krisse alkaa kertoa: ”Mä keksin sellasen siit ei voi jäädä kiinni mitenkään. Sellasen et mä niinku tein niinku sellasia kaavoja tavallaan ja mä painoin ne niinku mieleen.” Hiukan kummastuneelta vaikuttava Tuisku myöntelee, ja Krisse jatkaa: ”Et ne oli tavallaan mun pään sisällä. Ni eihän mä en jääny siit kii. Ni jengi luuli et mä oikeesti tiedän asioita. Enks ollu ovela?”

Puheessaan Krisse suosii erityisesti ilmaisuja ”ihana”. Hänen sanavarastossaan toistuvat myös erilaiset täytesanat kuten ”niinku”, ”vitsi”, ”kato”, ”tota”, ”todellaki”, ”oikeesti”, ”hirveesti”, ”tavallaan”, ”silleen”. Ystäväkirjaosion Krisse aloittaa yleensä ”tittididii”-huudahduksella, vieraiden kanssa maljan nostaessaan hän yleensä sanoo ”chin-chin”. Sanavalinnat vahvistavat vaikutelmaa hahmon bimbomaisuudesta.

Krissen puhe miehistä näyttättyy sarjassa liioiteltuna. Eräs Krissen keskeisistä ominaisuuksista on jatkuva miehistä puhuminen sekä miesten asettaminen hänen katseensa kohteeksi. Yliampuvin esimerkki tästä on jaksoson 31 insertissä, jossa Krissen tuleva au pair, fiktiivinen Tatu, saapuu ohjelmaan. Kohtauksessa Krisse istuu pöydän ääressä, kyllästytynään haastattelemaan au pair -hakijoita, kun viimeisenä huoneeseen astuu pinkkiin paitaan ja sinisiin farkkuihin sonnustautunut nuori, vaalea mies. Kohtauksen audiovisuaalinen ilmaisu on ladattu täyteen parodista tulkintaa vahvistavia tekijöitä. Kamera aloittaa lähikuvalla miehen kengistä, tilittaa hidastuskuvalla hänen vartaloaan ylöspäin ja päättyy lähikuvaan miehen hymyilevistä kasvoista. *Krissen* tunnusmusiikki ja kuvassa vilahtavat

punaiset grafiikkakukkaset tukevat hempeää tunnelmaa. Viimeiseksi näytetään lähikuva, jossa Krisse katsoo Tatua hyväksyvä hymy huulillaan, pää kallellaan. Tatu kuvataan kohtauksessa liioitellun ihastelevassa sävyssä. Nuringäntö vahvistaa kohtauksen koomisuutta: nuori mies näyttättyy blondinaisen katseen kohteena eikä päinvastoin. Sävyiltään vaaleanpunaisiin vaatteisiin pukeutunut, lempeästi hymyilevä Tatu kuvataan kohtauksessa myös feminiinisenä miehenä.

Miehiä Krisse tuntuu arvottavan etenkin sen mukaan, ovatko he hänen mielestään komeita vai eivät. Esimerkiksi kun Kirsti Paakkanen kertoo Krisselle Marimekon työntekijöiden sukupuolijaosta: ”Meil on viis prosenttia myöskin miehiä ku meil on yheksänkytviis prosenttia naisia ni mut ne on maailman parhaita miehiä”, niin Krisse kiinnittää huomionsa mielestään olennaiseen kysymykseen: ”Onks hyvännäkösii?”

Välillä Krissen puheeseen miehistä liittyy myös seksuaalista vihjailua. Kun Jani Sievinen kertoo Krisselle, että miespuoliset uimarit käyttävät nykyisin kokopukua, Krisse katsoo hämmästyneenä kameraan: ”Minkä takia ei miehil voi olla sellaset tangat? Putooks ne?” Sievinen: ”Itse asiassa ihan pelkästään tangat ei voi olla kun siin on tietyt säännöt ja vähän eettisetkin syyt minkä takia ei voi olla.” Krisse: ”Aijaa. Nii ja jos hyppää kato ni nehän sit jää vaik ei mua haittais.” Kun Krisse vihjaa, ettei häntä haittaisi nähdä miesuimareita alasti, hän asettaa heidät suorasukaisesti katseensa ja halunsa kohteeksi.

Krissen puhe miehistä on niin liioiteltua, että sen voi yhtäältä ajatella jopa asettavan heteroseksuaalisuuden normin naurun kohteeksi. Toisaalta muunlaisen seksuaalisuuden kuin heteroseksuaalisuuden mahdollisuutta ei aineiston jaksoissa mainita kuin kerran verhotusti. Tämän voisi tulkita vallitsevien valtasuhteiden vahvistamiseksi: Krissen seksuaalisissa vihjailuissa on tilaa vain naisten

ja miesten välisille suhteille. Esitystapa herättääkin kysymyksiä: riittääkö Krissen liioiteltu suhtautuminen miehiin kyseenalaistamaan heteroseksuaalisuuden asemaa normina vai mahtuisiko ohjelmaan sen rinnalle puhetta myös muista seksuaalisista suuntautumisista?

Kirkuva, kuiskaileva, suutaan mutristeleva blondi

Krisse rakentaa lapsenomaista ja bimbomais-ta blondihahmoaan myös nonverbaalisin keinoin. Esimerkiksi jakson 42 tanhuharjoitus-insertissä Krisse kirkuu tanssiparin nostaessa hänet ilmaan. Yhtäältä kirkumisen voi mieltää avuttoman blondin stereotypian uusintamiseksi, etenkin kun se liittyy Krissen epävarmuuteen uuden lajin harrastamisessa. Toisaalta kirkuminen on mahdollista nähdä osoituksena naiseudelle asetettujen odotusten, kuten hiljaisuuden ja vaatimattomuuden (ks. esim. Rowe 1995) rikkomisesta, koska äänen korottamista kirkumiseksi pidetään kulttuurissamme epäsovivana käytöksenä julkisessa tilassa.

Monitulkintaisen kirkumisen sijaan huokailu ja kuiskailu näyttäytyvät selkeämmin Krissen keinoina liioitella blondin hahmoa. Krisse huokailee mukaville puheenaiheille kuten häille ja miehille. Kun Krisse kysyy Jani Sieviseltä, onko tämä käynyt uimahyp-päämässä, Sievinen vastaa: ”Oon kuule mä oon uskaltanu kympistäki hyppää.” Krisse kommentoi päästään pienen ihastuneen huokauksen: ”Oot vai?” Ymmärrän tämän parodiaksi bimbosta blondista, joka ihailee miehen tekemisiä vankkumattoman innokkaasti. Eräessä jakson 5 insertissä Krisse tapaa muusikko **A.W. Yrjänän**, joka lukee hänelle yhden runoistaan. Krisse suhtautuu runon groteskiin ja maanläheiseen tyyliin liioitellun hämmentyneesti, ilmeillen silmät suurina kameralle. Runon loputtua Krisse kuiskaa:

”Kauheen synkkä.” Sitten hän lisää pikkutyttö-mäisen hennolla ja korkealla äänensävyllä, alaspäin katsoen: ”Kiitti.”

Krisse ilmeilee paljon liioiteltuun tyyliin: hänen kasvonilmeensä saattavat vaihdella usein, vaikkapa hämmästyneestä ilmeestä hymyyn pää kallellaan ja siitä taas harmistuneeseen huulten mutristamiseen. Krisse myös elehtii runsaasti ja liioitellen: hän ei esimerkiksi istu studion sohvalla rauhallisesti paikallaan vaan vaihtaa asentoaan, kohentelee usein hiuksiaan ja asuaan, elehtii käsillään esittäessään kysymyksiä vieraalleen ja puhuessaan itsestään heilauttelee kättään huolettomasti ja välinpitämättömästi. Nonverballiikaltaan melko hillittyihin vieraisiinsa verrattuna Krisse vaikuttaakin vilkkaalta, jopa levottomalta. Eräs Krisselle tyypillinen ilme on harmistus. Krisse nyrpistää nenäänsä ja mutristelee huuliaan kuullessaan jotakin, mikä ei miellytä häntä. Esimerkiksi jaksossa 42 Krisse näyttää harmistuneelta valitellessaan huonoja hiihtotaitojaan Kirvesniemelle. Kris-sen mutrusuinen ilme tuo tulkintani mukaan mieleen pikkulapsen ja vahvistaa vaikutelmaa Krissen blondihahmosta pikemminkin naiivina ja pikkutyttö-mäisenä kuin seksikkäänä blondinaisena. Elehdinnässä lapsekkuutta kuvaa esimerkiksi Krissen innostunut käsien taputtaminen, jota hän harrastaa muun muassa komentaessaan vieraitaan leikkimään kanssaan.

Bimboilmeessä Krisse on silmät suurina, joskus myös suu hämmästyneesti auki, ”huuli pyöreänä”. Krisse tehostaa toistuvasti vierailleen naljailua sekä omalaatuisia kysymyksiään joko pitämällä vakavaa naamaa tai bimboilmettä. Hämmästynyt bimboilme on tämän luennan mukaan usein niin yliampuvan ja itsetietoisen näköinen, että se on eräs keino liioitella blondistereotypiaa. Samankaltainen tapa on ripsien liioiteltu räpsyttely, jota Krisse harrastaa esimerkiksi opettaessaan Antti Tuiskulle yliampuvasti flirttailua. Ilmeiden

ja eleiden liioittelu kiinnittää huomion paitsi naamioitumiseen myös ohjelman komediaaliseen puoleen (Nikunen 1996, 97). Krisse horjuttaa bimboblondin stereotypiaa siinäkin mielessä, että hänen liikehdintänsä ei ole liioitellun seksuaalista. Ohjelmassaan Krisse hyödyntää bimboblondiuden liikekielen piirteistä ainakin jossain määrin suun aukinaisuutta ja hiusten heilauttelua, mutta tekee sen niin yllälyvästi, että se on helppo tulkita ennemmin blondikuvaston ironiseksi haltuunotoksi kuin blondin stereotypian pönkittämiseksi. (Vrt. Tuovinen 2006, 262–263.)

Naiivi ja bimbo Krisse monitulkintaisen naamioitumisen edustajana

Olen artikkelissani nostanut esiin Krissen blondirepresentaation kaksi keskeistä piirrettä, bimbouden ja naiiviuden. Krisse parodioi blondistereotypiaa yhdistelmällä, jossa seksikkyyden korvaa lapsenomaisuus. Krisse laulelee, leikkiä barbeilla, kirjoittaa ystäväkirjaa, pukeutuu mielellään prinsessaksi. Hän kärkehtää kehuja vierailtaan ja on kärsimätön ja määräälevä. Hän myös puhuu itsestään roolissaan todellista ikäänsä nuorempana, noin 17-vuotiaana. Krissen roolia voikin pitää nuoruuteen, jopa lapsuuteen naamioitumisena. Bimbomaisuus puolestaan syntyy muun muassa Krissen tietämättömyydestä ja sanavalinnoista. Hahmo on itsekeskeinen, yksinkertainen ja pinnallinen, mutta samalla nokkela. Myös hahmon kirkuminen, huokailu, kuiskailu ja elehdintä tukevat mielikuvaa naamioitumisesta.

Sukupuoleen (bimbouteen) ja ikään (naiiviuteen) naamioituminen sekoittuvat Krissen blondirepresentaatiossa jatkuvasti ristiriitaisella tavalla. Tämä pikkutyttömainen hahmo saattaa vuorotellen leikkiä pehmoleluilla ja

vihjailla miehistä seksuaalisesti. Miksi tällainen esitystapa sitten häkellyttää katsojaa? Onko syynä se, että lapsenomaiseen vaaleuteen yhdistetään usein myös viattomuus? Krisse ei ole seksistä tietämätön, sillä hän katsoo miehiä ja puhuu heistä suorasukaisesti. Hahmo ei myöskään ole seksualisoitu, sillä Krisse ei naamioitu ikään miehistä katsetta miellyttääkseen kuten **Irma Kaarina Halosen** (2002) kuvailemat ikääntyneet ”tyttönaiset”. Krisse tuokin mieleen **Pedersenin** (1993) ja **Mühleisenin** (1998) kuvailemat naispuoliset talk show -juontajat, jotka ottavat etäisyyttä katseen kohteen rooliin muun muassa naamioitumalla ja esiintymällä televisio-ohjelmassaan itsetietoiseen, naivistiseen ja leikkisän etäännyttävään tyyliin. Tällöin he muuttuvat seksuaalisten objektien sijaan katseen kohteena olemisesta nauttiviksi ja stereotyyppejä purkaviksi seksuaalisiksi subjekteiksi. (Pedersen 1993, 82, 84–87; Mühleisen 1998, 257–258, 260–261, 264–268.) Ohjelmaa yksin juontavana Krisse vaikuttaa olevan Pedersenin (1993) tulkinnan kaltainen visuaalinen subjekti, joka asettuu ohjelman keskipisteeksi humoristisilla puheillaan.

Maskeraadilla on kuitenkin myös rajansa. Sukupuoleen ja ikään naamioituminen voi saada niin vallitsevia valtasuhteita vahvistavia kuin purkavia piirteitä (ks. esim. Russo 1986; Nikunen 1996; Mühleisen 1998; Halonen 2002). **Kaarina Nikusen** mukaan muun muassa ohjelman **geneeristä** tasoa on korostettava, jotta se voisi murtaa totunnaisia valta-asetelmia (Nikunen 1996, 93–104, 107–108). Oleellista on myös se, että uusi tuotettu kuva on moniulotteinen ja kerroksellinen, yksioikoisen stereotypian vastakohta (Nikunen 1997, 222; Mäkelä 2002, 27). Krisse purkaa blondistereotypiaa liioittelun keinoin, mutta hänen bimbomainen käytöksensä toistuu jokseenkin samanlaisena sarjan jaksosta toiseen. Kuvaa ei ikään kuin kehitellä tästä pidemmälle, jolloin hahmo jää hiukan kapeaksi.

Krissen geneerinen taso sen sijaan painotuu, koska sarja sekoittaa faktan ja fiktion rajoja. Krissi on puolifiktiivinen hahmo ja hänen vieraansa todellisia henkilöitä. Esiytyksen rakennettua, keinotekoista luonnetta korostavat myös Krissen karnevalistiset asut sekä studion keinotekoisena näköinen lavastus. *Krissen* voi katsoa jatkavan puolifiktiivisen talk show'n traditiota, sillä ohjelma hämärtää *Alma ja Doris*- sekä *Dame Edna* -sarjojen tavoin vakavan ja leikkisän esittämisen rajoja, yhdistää eri formaatteja ja laajentaa juontajan ja haastateltavien rooleja (vrt. Tolson 1991; Nikunen 1996, 94). Tähän perinteeseen Krissi tuo uutena elementtinä blondiuden. Krissen blondirepresentaatiossa nainen näytettyy bimbona naurattajana eikä pelkkänä naurun kohteena.

Viime kädessä naamioitumisessa on kyse katsojan tulkinnasta. Jotta naamioituminen voisi olla hegemoniaa purkavaa, katsojan on tunnistettava parodia, ne genret, joita sekoitellaan ja joihin viitataan. Tällöin esitys voi näyttäytyä rakennettuna. Nikusen mukaan viihdeohjelmat, humoristiset televisiosarjat ja parodiat soveltuvat parhaiten maskeraadin kehykseksi. (Nikunen 1996, 101–103, 107–108; 1997, 218.) Siten *Krissen* lajityyppi, puolifiktiivinen talk show, tarjoaa edellytyksiä naamioitumiselle. Koska katsojat ovat keskenään erilaisia, naamioituminen ei kuitenkaan voi tarjota yhtä ainoaa totuutta, vaan erilaisia näkökulmia asiaan. (Nikunen 1996, 101–104.) Krissi-hahmoa voi pitää esimerkkinä tyhmästä blondista tai bimbon roolin parodiana. Esimerkiksi sarjan katsoja, joka näkee naiset bimboina, saattaa tulkita Krissen blondiesityksen todenmukaisena ja vahvistaa käsitystään tyhmistä blondeista sen myötä.

Blondiparodia on huumoria stereotyyppistä ja sen näkyväksi tekemisestä. *Krissessä* ovat samanaikaisesti läsnä sekä huumorin kumouksellinen että taantumuksellinen puoli. Tätä voi

pitää myös vahvuutena, merkitysten saattamisena epävakaiseen tilaan. Tietyistä rajoituksesta huolimatta Krissen hahmon voi ajatella ainakin huojuttavan blondistereotypiaa. *Ponille kyytiä*¹⁷, *Alma ja Doris*¹⁸ sekä *Todella upeeta* -sarjojen naishahmojen tapaan Krissi määrittellee itse naiseuteen liittyviä stereotyyppioita. Krissi ironisoi kielteisesti värittyneen bimbostereotyypin tavalla, joka toimii myös feminiinisuuden rakennetun luonteen osoittajana alkaessaan murtaa stereotyyppiin liittyviä merkityksiä ja tätä kautta myös vallalla olevia uskomuksia. Tällä tavoin Krissi itse tuottaa sarjassaan representaatiota blondiudesta.

Viitteet

- 1 Viitaan jatkossa Krissi-sarjaan kursiivilla (*Krissi*), muulloin blondihahmoon Krissi. Käyttäessäni etunimi-sukunimimuotoa viitataan Krissi Salmiseen esiintyjänä, esimerkiksi stand up -koomikkona.
- 2 *Hyppönen Enbuske Experience* (Suomi, 2002–2004).
- 3 Paula Ronkaisen henkilökohtainen tiedonanto. VS: Krissi-aiheinen kysymys. Sähköpostiviesti tekijälle 24.2.2005.
- 4 Artikkelin perustuu pro gradu -tutkielmaan "Sukupuolten representaatiot, huumori ja valta *Krissi*-televisiosarjassa" (Malmberg 2006).
- 5 Etenkin anglosaksisessa kirjallisuudessa feministiseen televisiotutkimukseen viitataan usein myös käsitteellä feministinen televisiokritiikki. Ks. esim. Brown (toim.) (1990), Brunson ym. (toim.) (1997).
- 6 Gradun ja tämän artikkelin aineistoon kuuluvat seuraavat *Krissi*-sarjan osat: Jakso 5 (esitetty 9.10.2003; vieraana Tommy Tabermann). Jakso 6 (16.10.2003; Jani Sievinen). Jakso 8 (30.10.2003; Suvi Miinalla). Jakso 28 (22.4.2004; Antti Tuisku). Jakso 31 (9.9.2004; Kirsti Paakkanen). Jakso 34 (30.9.2004; Kirka). Jakso 35 (7.10.2004; Wilma Schlizewski). Jakso 42 (25.11.2004; Marja-Liisa Kirvesniemi).
- 7 Representaatio on prosessi, jossa kulttuurin jäsenet käyttävät kieltä merkitysten tuottamiseen. Asioilla ei myöskään ole vain yhtä, lopullista merkitystä, vaan merkitykset muuttuvat eri kulttuureissa ja eri ajanjaksoina. (Hall 1997, 15, 61.)
- 8 Tässä artikkelissa ymmärrän vallan hegemonian käsitteen kautta. Hegemonialla tarkoitetaan sitä prosessia, jossa alistetut antavat suostumuksensa heitä alistavalle järjestelmälle (Gramsci 1971, 12–13). Toisaalta hege-

- monia merkitsee myös mahdollisuutta vastarintaan ja muutokseen: vaikka hegemonia pyrkii luomaan yhtenäisyyttä, se väistämättä epäonnistuu tässä yrityksessään (Gramsci 1971; ks. myös Nikunen 1996, 14). Sittemmin ajatusta hegemoniasta on sovellettu myös mediakulttuuriin: median tuottamat ja levittämät, toistensa kanssa kilpailevat representaatiot ovat osa kulttuurista kamppailua, jossa vallassa olevia hegemonisia arvoja, ideologioita ja käsitteitä yritetään pitää yllä ja vahvistaa esimerkiksi stereotyyppisten esitysten avulla (Herkman 2001, 221). Feministisessä tutkimuksessa hegemoniaa tarkastellaan erityisesti siitä näkökulmasta, miten ja kenen avulla tietynlaisia feminiinisyyden (ja maskuliinisuuden) ideologioita konstruktioita tuotetaan mediateksteissä (van Zoonen 1994, 24).
- 9 Lisäksi: K. Nikunen, henkilökohtainen tiedonanto 1.11.2002.
 - 10 *Absolutely Fabulous* (Iso-Britannia, 1992, 1994–1996, 2001–2005).
 - 11 *Dame Edna Experience* (Iso-Britannia, 1987, 1989).
 - 12 *Hyvät herrat* (Suomi, 1990–1996).
 - 13 *Vesku Show* (Suomi, 1988–1991).
 - 14 *Da Ali G Show* (Iso-Britannia/Yhdysvallat, 2000, 2003–2004).
 - 15 *Noriko Show* (Suomi, 2004).
 - 16 *Direkte Lykke!* (Norja, 1996–1997).
 - 17 *Smack the Pony* (Iso-Britannia, 1999–2001).
 - 18 *Alma ja Doris* (Suomi, 1993).

Lähteet

- Annala, Jukka (2006): Toopelivisio. Helsinki: Teos.
- Brown, Mary Ellen (1990): Television and Women's Culture. The Politics of the Popular. Lontoo: Sage.
- Brunsdon, Charlotte & D'Acci, Julie & Spigel, Lynn (toim.) (1997): Feminist Television Criticism. A Reader. Oxford: Clarendon.
- Bruun, Hanne (2000): The Aesthetics of the Television Talk Show. *Nordicom Review* 21 (2), 243–258. http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/45_Bruun.pdf. Luettu 16.3.2006.
- de Camp, Walter (2005): Millainen se Krisse oikeesti on? TV-maailma 1.1.–14.1.2005, 9–10.
- Corner, John (1999): Critical Ideas in Television Studies. Oxford: Clarendon.
- Doane, Mary Ann (1982): Film and the Masquerade: Theorising the Female Spectator. *Screen* 23 (3–4), 74–87.
- Dyer, Richard (1997): White. Lontoo: Routledge.
- Dyer, Richard (2002): Älä katso! Seksuaalisuus ja rotu viihteen kuvastossa. Toim. Lahti, Martti. Tampere: Vastapaino.
- Finnpanel (2004): <http://www.finnpanel.fi>. Luettu 30.11.2004.
- Gramsci, Antonio (1971): Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci. Toim. Hoare, Quintin & Smith, Geoffrey Nowell. Lontoo: Lawrence and Wishart.
- Hall, Stuart (1997): The Work of Representation. Teoksessa Hall, Stuart (toim.): Representation. Cultural Representations and Signifying Practices. Lontoo: Sage.
- Hall, Stuart (1999): Identiteetti. Tampere: Vastapaino.
- Halonen, Irma Kaarina (2002): Sukupuolen paikkoja median ikämatriisissa. *Tiedotustutkimus* 25 (3), 2–14.
- Hansen, Anders & Cottle, Simon & Negrine, Ralph & Newbold, Chris (1998): Mass Communication Research Methods. Hampshire: MacMillan.
- Herkman, Juha (2000): Huumorin ja vallan keskeneräinen kysymys – populaarin kokemuksen jäljillä. Teoksessa Koivunen, Anu & Paasonen, Susanna & Pajala, Mari (toim.): Populaarin lumo – mediat ja arki. Turku: Turun yliopiston mediatutkimuksen laitos, julkaisuja A 46, 372–388.
- Hietala, Veijo (1996): Ruudun hurma. Johdatus tv-kulttuuriin. Helsinki: YLE-opetuspalvelut.
- Hutcheon, Linda (1985): A Theory of Parody. The Teachings of Twentieth-century Art Forms. Lontoo: Methuen.
- Kalha, Harri (2002): Marilyn Monroen groteski ruumis. Teoksessa von Bonsdorff, Pauline & Seppä, Anita (toim.): Kauneuden sukupuoli. Näkökulmia feministiseen estetiikkaan. Helsinki: Gaudeamus, 132–158.
- Kyrölä, Katariina (2002): Suomen blondit suurlähettiläät – seksikkäät julkikikset valkoisen kansallisuuden tuottajina. *Naistutkimus - Kvinnoforskning* 4:4—17.
- Lipponen, Ulla (1996): Vitsikö vallan väline? Seksuaalisuhteet perhevitseissä. Teoksessa Kinnunen, Eeva-Liisa & Koski, Kaarina & Penttilä, Riikka & Pietilä, Minttu (toim.): Vitsistä videoon. Uusia kirjoituksia nykyperinteestä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 224–241.
- Malmberg, Mia (2006): Sukupuolten representaatiot, huumori ja valta Krisse-televisiosarjassa. Viestinnän laitos, Helsingin yliopisto. Pro gradun sähköinen versio on julkaistu E-thesis-palvelussa <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/val/viest/pg/malmberg/sukupuol.pdf>.
- Munson, Wayne (1993): All Talk. The Talk Show in Media Culture. Philadelphia: Temple University Press.
- Mustranta, Maria (2003): Krisse Salminen – blondi jolla välähtää. *Iltalehti* 6.9.2003. http://www.iltalehti.fi/light/2003/09/05/1034556_vi.shtml. Luettu 12.1.2005.
- Mühleisen, Wencke (1998): Direkte Lykke! A Naivist Parody of Old-Time TV Hosted by a Transgressive Woman. *Nordicom Review* 19 (1), 255–270.
- Mäkelä, Laura (2002): Vallatonta vallanottoa komediasarjassa Ponille kyytiä. *Lähikuva* 3/2002, 19–29.
- Nikunen, Kaarina (1996): Naisellisuuden naamiot. Kuva,

- katse ja representaation politiikka. Tampere: Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos, julkaisuja A 89.
- Nikunen, Kaarina (1997): On aika lähteä naamiaisiin. Alma ja Doris feministisen representaation jäljillä. Teoksessa Koivunen, Anu & Hietala, Veijo (toim.): Kanavat auki! Televisiotutkimuksen lukemisto. Turku: Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus, julkaisuja A 61, 215–226.
- Nikunen, Kaarina (2002): Huumori. Julkaisematon esitelmä Helsingin yliopiston viestinnän laitoksen Sukupuoli kuvassa -luentosarjassa, Helsinki 1.11.2002.
- Nuolijärvi, Pirkko & Tiittula, Liisa (2000): Televisiokeskustelun näyttämöllä. Televisioinstitutionaalisuus suomalaisessa ja saksalaisessa keskustelukulttuurissa. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Paasonen, Susanna: Barbie™ puhuu! Nuket, nautinnot ja kulutuksen politiikat. Lähikuva 1/1999, 43–56.
- Pedersen, Vibeke (1993): Soap, pin-up and burlesque: Commercialization and femininity in Danish television. *Nora* 1 (2), 74–89.
- Podlesney, Teresa (1995): Blondit. Teoksessa Rossi, Leena-Maija (toim.): Kuva ja vastakuvat. Sukupuolen esittämisen ja katseen politiikkaa. Helsinki: Gaudeamus, 41–65.
- Riviere, Joan (2001 [1929]): Naisellisuus naamiona. *Nuori voima* 99 (1), 30–34. Ilmestynyt alunperin nimellä ”Womanliness as masquerade”. *International Journal of Psychoanalysis* 10/1929, 303–313.
- Rowe, Kathleen (1995): *The Unruly Woman. Gender and the Genres of Laughter*. Austin: University of Texas Press.
- Russo, Mary (1986): *Female Grotesques: Carnival and Theory*. Teoksessa de Lauretis, Teresa (toim.): *Feminist Studies / Critical Studies*. Bloomington: Indiana University Press.
- Shattuc, Jane (2001): *The Confessional Talk Show (The Oprah Winfrey Show)*. Teoksessa Creeber, Glen (toim.): *The Television Genre Book*. Lontoo: BFI Publishing, 84–87.
- Toikka, Markku & Vento, Maritta (2000): *Ala naurattaa! Stand Up -komedian käsikirja*. Teatterikoulun julkaisusarja nro 36. Helsinki: Like.
- Tolson, Andrew (1991): *Televised Chat and the Synthetic Personality*. Teoksessa Scannell, Paddy (toim.): *Broadcast Talk*. Lontoo: Sage.
- Tuovinen, Paula (2006): *Pyllistävät blondit*. Teoksessa Kinnunen, Taina & Puuronen, Anne (toim.): *Seksuaalinen ruumis. Kulttuuritieteelliset lähestymistavat*. Helsinki: Gaudeamus, 249–268.
- van Zoonen, Liesbet (1994): *Feminist Media Studies*. Lontoo: Sage.